

Morális distressz az egészségügyben – feszült helyzetek az orvostanhallgató szemüvegén keresztül

Ignác Máté, Leopold Szandra, Gál János Zsolt
Szegedi Orvostanhallgatók Egyesülete

Az orvostanhallgatói státusz sajátos átmenet az érdeklődő kívülálló és a segítő szakszemélyzet között, mely számos morális-etikai probléma alapforrását képezi a mindennapokban. Az orvosi pályaszocializáció merev keretrendszer közé szabott „szakmai evolúció”, melynek fontos mérföldkövei az első klinikai gyakorlatok, orvos(tanhallgató)–beteg interakciók, betegtájékoztatások, felügyelet mellett végzett asszisztálások és betegvizsgálatok. A hallgató „átmeneti státusza” miatt azonban egyszerre van jelen kíváncsi laikusként, szorgalmas tanulóként és segítő munkaezőként a kórház falai között, mely szerepek gyakran kerülnek szembe egymással.

Belső feszültséget okozhat a beteg tájékoztatása és beleegyezése nélkül kivitelezett hallgatói aktivitás, melynek része a hallgató passzív jelenléte a beavatkozás közben (szülés végigkövetése, ambuláns rendelés meghallgatása), és természetesen az aktív munkatevékenység (műtéti asszisztencia, fizikális betegvizsgálat) egyaránt.

Distressz okozója lehet továbbá a nem megfelelő – tartalmilag hiányos, megfogalmazásában túlzóan tudományos és szaknyelvi, hangnemben inadekvát – betegtájékoztatás végighallgatása. Súlyos diszkomfortot idézhet elő a hallgatóban a tehetetlenség érzete, melyet tovább fokoz a betegek állapotváltozásának hosszabb távú (egy hónapos gyakorlatra kiterjedő) nyomon követése, és amely a hiányzó szakmai kompetenciák mellett is erősen meglévő segítő vágy kettősenek összeütközéséből fakad.

Az orvosképzés korai szakaszában kimondott teher az elmélet és gyakorlat közötti különbözőségből fakadó feszültség kezelése: a beteg váratlanul reagál a személyes interakciókra, nem a „tankönyv szerint” halad a kezelése, minor tényezők jelentős zavarokat okoznak – mindezek nehezen érinthetik a rugalmassággal még csak ismerkedő hallgatót.

A szakdolgozók és orvosok szerepe kitüntetetten fontos pro és kontra – inspiráló példák lehetnek, akiktől a szakmai kereteken túl emberileg is lehet tanulni. A korán megmutakozó negatív motívumok és káros gyakorlatok azonban további bizonytalanság forrásai, tanácsstalanságot okozva a hallgatóban.

